

Kje si poezija?

(str. 72).

Kar sem gledal tvoje lice,
O zgubljena Benečija!
So osule se cvetlice,
Je pozebla poezija;
K večemu je glas Modrice
Le še tožna elegija:

Težka rana, grenk spomin
Spremlja s tvojih me ravnin.
Le ko vlak Beneško zapusti,
Pesem v persih zopet se budi.

Pozdrav.

(str. 79).

Bog te sprimi, o predraga mi svetinja
Ti cesarstva avstrijsanskega!
Tvoj zaklad je vera prava in edina,
Ti imaš sine duha moškega.

Naj jezé se liberalci, framasoni,
Nejevera v té naj sika strup;
Póčili napihnjeni bodo čeponi:
Vas, Tirolci, ne goljfa Vaš up!

Iz šole za šolo.**Molitev pred ukom.**

(Glej Praprotnikov „Abecednik“, str. 48.!)

O Bog, ki slabim rad pomagaš,
Ozri se milo zdaj na nas!
Nam daj, da pridno se učimo
In tebi služimo ves čas!

I. Uvod. Gotovo ste se užé domá naučili kako molitvico. Kdo mi zná katero povedati? Kako molite zjutraj? Kako zvečer? V vašem „Abecedniku“ je „molitev pred ukom“.

II. Pogovarja se o vsebini. Beri še enkrat prve dve vrstici! S kom govorimo, kadar molimo? Kako kličemo tù k Bogu? Komu Bog rad pomaga? (slabemu, slabim.) Kdo je slab? (človek je slab, vsi smo slabi, zakaj?) Kaj prosimo Boga (z besedami v drugi vrstici)? (da bi se na nas ozrl). Kako bi se še lahko reklo namestu „ozrl“? (poglej, poslušaj nas . . .) Kako bi rekel, ako bi sam molil in samo za se prosil? Beri tretjo vrstico! Kaj prosimo s temi besedami? (da pridno se učimo.) Kdo se pridno učí? Kako bi rekel, ako bi samo za se prosil? Beri zadnjo vrstico! Kaj še prosimo Bogá? Kako služimo Bogú? Človek mora Bogú služiti; kako dolgo mu mora služiti? (ves čas.) Kako bi se še lahko reklo namestu „ves čas“? (vsigdar, zmiraj, zmirom, skoz in skoz, vedno, neprenehoma, vselej, vsakikrat, v eno mero i. t. d.)

III. Učite se iz ust (na pamet)!

Molitev po uku.

Pomagaj, Bog, da vse nauke
Zvestó si v srci hranimo,
Da vedno se po njih ravnamo
In večno srečni bodemo!

I. Uvod. Kadar mine uk v šoli, je po uku. Tudi po uku molimo, zakaj?

II. Pogovarja se o vsebini. Beri prvi dve vrstici! Kaj prosimo Boga s temi besedami? (da bi nam Bog pomagal, da bi si vse nauke hranili.) Kdo si nauke hrani? (ako si nauke dobro zapomni, in jih nikoli ne pozabi.) Kje si moramo nauke hraniti? (v srci.) Kako si nauke hranimo v srci? (tako, da se jih popolnoma zavedamo, in jih

čutimo.) Kako bi se še z drugimi besedami reklo namestu „hranimo“? (zapomnimo, obdržimo, razumemo . . .) Beri tretjo vrstico! Kaj prosimo s temi besedami? Kako se človek po naukih ravna? Kaj želimo s temi besedami? Kdo je srečen? Kdo bode večno srečen? Kako lahko rečemo namestu „večno“ (vedno, na vse čase, vekomaj . . .)

III. Učite se iz ust (na pamet)!

Književnost.

Domače in tuje živali. Slovenski mladini v pouk in kratek čas spisal Fran Erjavec. Prvi zvezek v drugem natisu. Izdala družba sv. Mohora v Celovcu. Stane 80 kr. — Slavna družba sv. Mohora je pravo pogodila, ko je ponatisnila to knjigo, katera je užé od prvega časa zelo priljubljena vsem, ki so jo čitali. Živo jo tedaj priporočamo učencem in učiteljem ter sploh vsem Slovencem.

George Stephenson, oče železnic. Pod tem naslovom je ravnokar v Blaznikovi tiskarni izšla nova knjižica, katero je po W. Massliebu spisal Vladiboj Šarc. V predgovoru piše pisatelj: „S to knjižico podajam mladini zgodovino moža, čegar veliko, epohalno delovanje in čudno viharo življenje zasluđuje občnega zanimanja. Življenje Stephensonovo je bolje neznano, kakor bi bilo misliti z ozirom na veliki pomen v kulturni zgodovini tako velikega moža. Zato upam, da s to knjigo izpolnim prazno mesto v književnosti za mladino, in to tembolj, ker je bil Stephenson tudi vseskozi izvrsten in blag mož, čegar mišljenje ostane vsem bodočim rodovom svetel vzor.“ — Lepa knjižica obsega 266 strani ter stane 60 kr., po pošti 45 kr.

Prvo zborovanje

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani dné 22. in 23. aprila 1889. I.

(Dalje in konec.)

Z ozirom na bodočo spremembo šolskega zakona treba pa je, da tudi učiteljstvo slovensko ne ostane hladnokrvno, in gotovo je jedna glavnih nalog denašnjega zbora „Zaveze“, da v imenu celokupnega slovenskega učiteljstva oddá svoj glas v korist slovenski šoli in učiteljskemu stanu. Ko je knez Liechtenstein predložil svoj načrt, protestovalo je proti temu načrtu vse zavedno učiteljstvo. Nekateri listi so hoteli paralizovati te proteste z jako laskavimi izjavami in trditvami, da učiteljstva protesti sploh nimajo prave veljave, ker se ti potezajo le za svoje stanovske koristi. Kadar se izdelujejo pravni zakoni, imajo pri tem prvo besedo pravniki in sami pravniki, v zdravniških zadevah odločujejo zdravniki, v vojaških vojaki, v cerkvenih duhovniki, — le v osnovnošolskih zadevah naj ponižno molčé izvršujoči organi. Govoriti naj bi ne smelo učiteljstvo, ko se mu hoče izdatno izpremeniti težavno področje, ko se hoče izdatno izpremeniti pravno razmerje učiteljskega osobja, ko se izdeluje zakon, na katerega bo moralo prisegati, ter morebiti proti lastnemu prepričanju točno vršiti težavno nalogo pod najneugodnejšimi razmerami. Proti takim napadom na učiteljsko svobodo mora se svečano protestovati. Učitelji so izvršujoči faktor šolskega zakonodajstva, pa so tudi avstrijski državljani, kot taki pri postavodajstvu posredno sodelujejo in v teh ustavnih pravicah ne bodo dali kratiti se od nikogar, dokler veljá sedanja ustava. Govornik preide potem na vse one točke, katere bi moral obsezati novi šolski zakon, da ne bo trpela ne slovenska šola, ne slovensko učiteljstvo. — „Šola ne sme žaliti verskega čutstva mladine!“ To je prva temeljna točka, na kateri mora sloneti ves šolski zakon, ako hoče šola doseči svoj namen. In tej resnici pridruđuje se soglasno vse slovensko učiteljstvo. To je pa tista slavnoznana točka, ki dandanes vzbuja toliko nasprotstev in strankarskih strastnih bojov, da pač zasluđuje, da učiteljstvo slovensko jasno in natančno določi svoje stališče, da se morebiti pomirijo raz-

čutimo.) Kako bi se še z drugimi besedami reklo namestu „hranimo“? (zapomnimo, obdržimo, razumemo . . .) Beri tretjo vrstico! Kaj prosimo s temi besedami? Kako se človek po naukih ravna? Kaj želimo s temi besedami? Kdo je srečen? Kdo bode večno srečen? Kako lahko rečemo namestu „večno“ (vedno, na vse čase, vekomaj . . .)

III. Učite se iz ust (na pamet)!

Književnost.

Domače in tuje živall. Slovenski mladini v pouk in kratek čas spisal Fran Erjavec. Prvi zvezek v drugem natisu. Izdala družba sv. Mohora v Celovcu. Stane 80 kr. — Slavna družba sv. Mohora je pravo pogodila, ko je ponatisnila to knjigo, katera je užé od prvega časa zeló pri ljubljena vsem, ki so jo čitali. Živo jo tedaj priporočamo učencem in učiteljem ter sploh vsem Slovencem.

George Stephenson, oče železnic. Pod tem naslovom je ravnokar v Blaznikovi tiskarni izšla nova knjižica, katero je po W. Massliebu spisal Vladiboj Šarc. V predgovoru piše pisatelj: „S to knjižico podajam mladini zgodovino moža, čegar veliko, epohalno delovanje in čudno viharo življenje zasluđuje občnega zanimanja. Življenje Stephensonovo je bolje neznano, kakor bi bilo misliti z ozirom na veliki pomen v kulturni zgodovini tako velikega moža. Zato upam, da s to knjigo izpolnim prazno mesto v književnosti za mladino, in to tembolj, ker je bil Stephenson tudi vseskozi izvrsten in blag mož, čegar mišljenje ostane vsem bodočim rodovom svetel vzor.“ — Lepa knjižica obsega 266 strani ter stane 60 kr., po pošti 45 kr.

Prvo zborovanje

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani dné 22. in 23. aprila 1889. I.

(Dalje in konec.)

Z ozirom na bodočo spremembo šolskega zakona treba pa je, da tudi učiteljstvo slovensko ne ostane hladnokrvno, in gotovo je jedna glavnih nalog denašnjega zbora „Zaveze“, da v imenu celokupnega slovenskega učiteljstva oddá svoj glas v korist slovenski šoli in učiteljskemu stanu. Ko je knez Liechtenstein predložil svoj načrt, protestovalo je proti temu načrtu vse zavedno učiteljstvo. Nekateri listi so hoteli paralizovati te proteste z jako laskavimi izjavami in trditvami, da učiteljstva protesti sploh nimajo prave veljave, ker se ti potezajo le za svoje stanovske koristi. Kadar se izdelujejo pravni zakoni, imajo pri tem prvo besedo pravniki in sami pravniki, v zdravniških zadevah odločujejo zdravniki, v vojaških vojaki, v cerkvenih duhovniki, — le v osnovnošolskih zadevah naj ponižno molčé izvršujoči organi. Govoriti naj bi ne smelo učiteljstvo, ko se mu hoče izdatno izpremeniti težavno področje, ko se hoče izdatno izpremeniti pravno razmerje učiteljskega osobja, ko se izdeluje zakon, na katerega bo moralo prisegati, ter morebiti proti lastnemu prepričanju točno vršiti težavno nalogo pod najneugodnejšimi razmerami. Proti takim napadom na učiteljsko svobodo mora se svečano protestovati. Učitelji so izvršujoči faktor šolskega zakonodajstva, pa so tudi avstrijski državljani, kot taki pri postavodajstvu posredno sodelujejo in v teh ustavnih pravicah ne bodo dali kratiti se od nikogar, dokler veljá sedanja ustava. Govornik preide potem na vse one točke, katere bi moral obsezati novi šolski zakon, da ne bo trpela ne slovenska šola, ne slovensko učiteljstvo. — „Šola ne sme žaliti verskega čutstva mladine!“ To je prva temeljna točka, na kateri mora sloneti ves šolski zakon, ako hoče šola doseči svoj namen. In tej resnici pridruđuje se soglasno vse slovensko učiteljstvo. To je pa tista slavnoznana točka, ki dandanes vzbuja toliko nasprotstev in strankarskih strastnih bojov, da pač zasluđuje, da učiteljstvo slovensko jasno in natančno določi svoje stališče, da se morebiti pomirijo raz-

čutimo.) Kako bi se še z drugimi besedami reklo namestu „hranimo“? (zapomnimo, obdržimo, razumemo . . .) Beri tretjo vrstico! Kaj prosimo s temi besedami? Kako se človek po naukih ravna? Kaj želimo s temi besedami? Kdo je srečen? Kdo bode večno srečen? Kako lahko rečemo namestu „večno“ (vedno, na vse čase, vekomaj . . .)

III. Učite se iz ust (na pamet)!

Književnost.

Domače in tuje živali. Slovenski mladini v pouk in kratek čas spisal Fran Erjavec. Prvi zvezek v drugem natisu. Izdala družba sv. Mohora v Celovcu. Stane 80 kr. — Slavna družba sv. Mohora je pravo pogodila, ko je ponatisnila to knjigo, katera je užé od prvega časa zelo priljubljena vsem, ki so jo čitali. Živo jo tedaj priporočamo učencem in učiteljem ter sploh vsem Slovencem.

George Stephenson, oče železnic. Pod tem naslovom je ravnokar v Blaznikovi tiskarni izšla nova knjižica, katero je po W. Massliebu spisal Vladiboj Šarc. V predgovoru piše pisatelj: „S to knjižico podajam mladini zgodovino moža, čegar veliko, epohalno delovanje in čudno viharo življenje zasluđuje občnega zanimanja. Življenje Stephensonovo je bolje neznano, kakor bi bilo misliti z ozirom na veliki pomen v kulturni zgodovini tako velikega moža. Zato upam, da s to knjigo izpolnim prazno mesto v književnosti za mladino, in to tembolj, ker je bil Stephenson tudi vseskozi izvrsten in blag mož, čegar mišljenje ostane vsem bodočim rodovom svetel vzor.“ — Lepa knjižica obsega 266 strani ter stane 60 kr., po pošti 45 kr.

Prvo zborovanje

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani dné 22. in 23. aprila 1889. I.

(Dalje in konec.)

Z ozirom na bodočo spremembo šolskega zakona treba pa je, da tudi učiteljstvo slovensko ne ostane hladnokrvno, in gotovo je jedna glavnih nalog denašnjega zbora „Zaveze“, da v imenu celokupnega slovenskega učiteljstva oddá svoj glas v korist slovenski šoli in učiteljskemu stanu. Ko je knez Liechtenstein predložil svoj načrt, protestovalo je proti temu načrtu vse zavedno učiteljstvo. Nekateri listi so hoteli paralizovati te proteste z jako laskavimi izjavami in trditvami, da učiteljstva protesti sploh nimajo prave veljave, ker se ti potezajo le za svoje stanovske koristi. Kadar se izdelujejo pravni zakoni, imajo pri tem prvo besedo pravniki in sami pravniki, v zdravniških zadevah odločujejo zdravniki, v vojaških vojaki, v cerkvenih duhovniki, — le v osnovnošolskih zadevah naj ponižno molčé izvršujoči organi. Govoriti naj bi ne smelo učiteljstvo, ko se mu hoče izdatno izpremeniti težavno področje, ko se hoče izdatno izpremeniti pravno razmerje učiteljskega osobja, ko se izdeluje zakon, na katerega bo moralo prisegati, ter morebiti proti lastnemu prepričanju točno vršiti težavno nalogo pod najneugodnejšimi razmerami. Proti takim napadom na učiteljsko svobodo mora se svečano protestovati. Učitelji so izvršujoči faktor šolskega zakonodajstva, pa so tudi avstrijski državljani, kot taki pri postavodajstvu posredno sodelujejo in v teh ustavnih pravicah ne bodo dali kratiti se od nikogar, dokler veljá sedanja ustava. Govornik preide potem na vse one točke, katere bi moral obsezati novi šolski zakon, da ne bo trpela ne slovenska šola, ne slovensko učiteljstvo. — „Šola ne sme žaliti verskega čutstva mladine!“ To je prva temeljna točka, na kateri mora sloneti ves šolski zakon, ako hoče šola doseči svoj namen. In tej resnici pridruđuje se soglasno vse slovensko učiteljstvo. To je pa tista slavnoznana točka, ki dandanes vzbuja toliko nasprotstev in strankarskih strastnih bojov, da pač zasluđuje, da učiteljstvo slovensko jasno in natančno določi svoje stališče, da se morebiti pomirijo raz-

burjeni črnogledi duhovi ter zjedinijo z učiteljstvom v složno delovanje v prospeh slovenske šole in národa ter učiteljskega stanú. Užé prvi in temeljni član zloglasnega, „brezverskega“ zakona z dné 14. maja 1869. l. zapoveda, da se mora mladina tako vzgajati, da bode nravna in pobožna. Nravnost in pobožnost je torej temeljna tirjatev, je načelo brezverskega zakona. Da so vse šole na Slovenskem uravnane po tem načelu, da se slovenska mladina zares poučuje, da bi postala nravna in pobožna, da bi vsi vzgojni faktorji storili svojo dolžnost, to morajo priznati najstrastnejši Liechtensteinovci. V slovenski šoli učitelji niso ovrgli nobene verske navade, ki je bila užé v stari šoli udomaćena, pač pa gledajo, da se iste vrše redneje in z večjo razumnostjo. Kako neutemeljen, kako tedencijozen je na Slovenskem boj proti sedanji šoli, ki je neki iz šole izobčila celó: Češčeno Marijo, kar si nekateri gospodje iz drugih dežel izposojujejo ter tako begajo priprosto ljudstvo. Naše šolske knjige niso še baš popolne, a mnogo boljše, kakor so bile v stari šoli. No iz teh knjig je „Bog“ izključen, govore in lažejo neprijatelji naše šole. S tem pa kažejo, kako slabo poznajo naše knjige, ter brez prepričanja trosijo mej ljudstvo nezaupnost in mržnjo ter razdirjajo takó blagodejno zvezo mej šolo in domačo hišo. Ako konservativcem niso po volji, zakaj se ne oglašé ter razkrijejo na vplivnem mestu njih napake? Učiteljstvo jim bode hvaležno, kajti v mnogočem bode treba res popravka našim učnim knjigam. Da bi bile pa brez Boga, temu oporekati ni potreba, saj knjige same najbolj dokazujejo začeni s prvim berilom, kako so vsi etični spisi napolnjeni s krščansko moralo. V neslovenskih pokrajinah pa se je dozdej opazovalo tudi nekaj takih šol, ki so nekaka izjema v našem šolstvu, ker se v njih ni poučevalo v zmyslu I. členu osnovnega šolskega zakona, da bi mladina postala nravna in pobožna. V jedno in isto šolo prihajajo namreč otroci raznovrstnih veroizpovedanj in učitelj mora svoj pouk takó uravnati, da ne žali nobenega verskega čutstva. To je sicer prav in lepo, toda če ga ne žali, ga tudi ne budí, ne krepi in ne vodi, in vzgojni cilj je deloma nedosežen. In ker so v Avstriji tudi židje jednakopravni avstrijski državljani in je šola javna naprava, znali so se v avstrijske šole vrivati celó židovski učitelji. Temu hoče opomoči Liechtensteinov náčrt, kar se mora odobravati, samo da je knez Liechtenstein zgrešil pravo pot k svojemu namenu. Da je mladina razdeljena po verskih skupinah, katere poučuje isto-verski učitelj, to je užé logična posledica iz I. členu osnovnošolskega zakona, sicer kako naj se mladina v šoli vzgaja takó, da postane nravna in pobožna. Ako se učitelj ne sme dotikati resnic n. pr. katoliške vere, da ne bi žalil par drugovernikov, taka šola greši proti I. členu sedanjega zakona. Ako je pa v katoliški šoli za učitelja drugovernik, recimo žid, tako je tù dvojno mogoče. Prvič, da ne govori ničesar, kar je proti njegovi veri, da ne moli z mladino pred šolo in po šoli, je ne spremlja k šolski maši itd., kar je vse proti zdaj veljavnemu zakonu in posebnim naredbam. Ako pa žid vse to opravlja, da zadostuje zakonu in potrebam mladine, tedaj je to mladini najčistejši vzor verskega hinavstva ali pa indferentizma — zopet proti šolskemu zakonu in namenu osnovne šole. Čuditi se moramo torej, kako je bilo dozdej mogoče, da se je v Avstriji grešilo proti tako jasnemu zakonu. In kjer se je pripetila taka obžalovanja vredna izjema, zakaj niso stariši storili potrebnih korakov? tudi po sedanjem zakonu bilo bi možno upirati se takim slučajem ter jedenkrat za vselej onemogočiti take izjeme. Konečno govornik nasvétuje sledečo resolucijo: „Slovensko učiteljstvo soglašá se s konservativnim šolskim náčrtom v dveh točkah, da se namreč jasno izreče: 1. Mladina bodi vedno razdelena po verskih skupinah in 2. Učitelj mora biti iste vere z mladino.

Ta resolucija se jednoglasno vzprejme.

Poročevalec učitelj g. Gabršček hoče sedaj preiti v kritiko sedanje šolske postave, a podpredsednik g. Razinger ga na zahtevo vladnega komisarja opomni, da ne sme

kritikovati postavbe. Poročevalec Gabršček odvrne, da, ako ne sme govoriti, bode to opustil.

Učitelj Ivan Krajnik opomni, da se po časnikih vender razpravlja šolska postava, zakaj bi se tù pri zboru ne smela?

Učitelj Krašovec izjavi v imenu Goriškega učiteljskega društva, da se ne bode udeležilo o tem oddelku razprave, ne debate, ne glasovanja. (Klici: „Vsaj o pravnih razmerah učiteljev poročajte!“) „Poročevalec Gabršček: „Ne bom!“

Podpredsednik g. Razingger na zahtevo vladnega komisarja zopet opomni, da se o političnih stvareh ne sme govoriti. (Klici: „Pa vsaj predloge naj poročevalec prečita!“) Poročevalec Gabršček: „Ne morem!“

Vsled tega odpade poročanje o tem oddelku in poročevalec g. Gabršček poroča o ostalih nepolitičnih predlogih in nasvêtuje: Osnovnošolski zakon naj skrbi za večji ugled učiteljskega stanú, da bode potem tudi šola krepkeje delovala na polji vzgoje in pouka. To pa se zgodi:

Ako se osnovnošolski zakon ne izreče samo za načela, da naj bodo učiteljski dohodki toliki, da učitelji stanu dostojno preživlje sebe in družino, ampak da tudi natančno določi minimum učiteljske plače, izpod katere ne smejo segati najmanjše učiteljske plače v nobeni pokrajini cislitavski. Ta minimum pa je po korenitih študijah socijalogov užé določen ter znaša 500 gld. — Predlog se vzprejme.

Dalje nasvêtuje, da se skrbi za to, da bodo krajni šolski predsedniki storili svojo dolžnost, kakor isto zvršujejo učitelji, ki na primer izkažejo vsakih 15 dnij otroke, ki ne dohajajo redno v šolo, a načelniki krajnih šolskih svétov ne storé ničesar. Najumestneje bi bilo, da bi bil načelnik krajnega šolskega svéta vodja dotične šole.

Učitelj Strelec podpira ta predlog.

Učitelj Fran Praprotnik (Štajersko) pa se mu protivi, češ, da se pri takih določilih, kakor da bodi šolski vodja načelnik krajnemu šolskemu svétu, ne gre ozirati na lokalne razmere, kajti kar se je obneslo v Istri, ni za Štajersko. Sploh pa je današnji čas demokratičen in pri zastopih, ki se izvolijo, ne gre odkazovati, baš ta mora biti načelnik. — Predlog se ne vzprejme v zadnjem odstavku.

Poročevalec Gabršček nasvêtuje, naj bi bili učitelji državni uradniki, a proti temu nasvêtu se opomni, da imajo dežele določevati podrobneje o pravnih razmerah učiteljev tako tudi plače, torej tudi ne gre določiti minimum plače vsestransko na 500 gld., ker so v raznih deželah življenske razmere različne.

Učitelj Bogatec priporoča, naj bi se vsaj 500 gld. kot minimum plače določil.

Poročevalec Gabršček opomni, da so finančni stražniki bolje plačani, nego učitelji, poleg tega imajo še prosto stanovanje v vojašnici in nikakih drugih izdatkov, dočim ima učitelj troške za časnike, kujige in mora biti dostojno oblečen. In vender, da si plača financerjev ni slaba, predložil se je, ni tega mesec dnij, predlog, da se jim še zboljša.

Sklene se, da odbor „Zaveze“ to stvar razpravlja z raznimi deželnimi odbori.

Poročevalec Gabršček poroča potem o pokojuinah in nasvêtuje, naj bi se o tej zadevi na pravilo boljše merilo ko doslej, 35 let službovanja določilo pa za popolno pokojnino.

Šolski nadzornik g. Žumer nasvêtuje, naj bi se tudi o tej zadevi pooblastil Zavezni odbor, da razpravlja z raznimi deželnimi odbori.

Učitelj Čenčič želi, da bi se službena leta štela od tedaj, ko učitelj stopi v službo. Ugovarja se proti temu nasvêtu, da, ko bi obveljalo to načelo, bi velika večina učiteljev ne napravila sposobnostne izkušnje.

Učitelju Grebencu zdi se sposobnostna izkušnja odveč, kajti ako je učitelj dostal prvo izkušnjo, je gotovo sposoben.

Učitelj Praprotnik (Štajer.) naglaša, da morajo učitelji sami skrbeti za ugled, torej marljivo delati in učiti se. Proti temu, da bi se opustila preizkušnja zmožnosti, mora se on določno izjaviti, kajti ravno omika pri učitelji mnogo stori, da ga tudi nasprotniki časté.

Učitelj Burnik meni, da naj bi se pokojnina štela od onega časa, ko učitelj v službo stopi in ne dvomi, da se bode vsak učitelj požuril, da napravi izkušnjo užé zaradi starrinske doklade.

Učitelj Letner misli, naj bi se določilo, da se mora napraviti izkušnja v dveh letih, kolikor let pozneje jo kdo napravi, toliko let naj izgubi.

Učitelj Gradišnik pravi, da je gotovo vsak učitelj za to brižen, da napravi preizkušnjo, a marsikaj pride vmes, da je v dveh letih napraviti ne more, tako vojaška dolžnost in drugo. — Pri glasovanji vzprejme se nasvèt poročevalca g. Gabrščeka, da bi se pokojnina imela določiti po 35letnem službovanji.

Poročevalec g. Gabršček potem nasvétuje, naj bi se preskrbovanje učiteljskih žen in sirot boljše uredilo, da bi isti ne bili takorekoč na milost in nemilost ljudem. Po 10letnem službovanji naj bi dobili vdove in njih deca ali pa sirote vsaj 150 gld., po 20 letih 300 gld. in po 35 letih polovico zadnje plače učiteljeve.

Gospod Žumer opomni, da določitev v tej zadevi spada v deželno zakonodajstvo. — Potem se vzprejme nasvèt poročevalca.

Nasvétuje se potem še, da naj se vpeljejo zopet dvemesečne počitnice, na predlog učitelja Kende pa, da se uvedó zopet stara spričala, kar se vzprejme.

Učitelj Ribnibar misli, naj bi se izvoljenemu odboru ne naložilo precej prvi hip preveč dela, čemur g. Žumer pritrjuje ter opaža, da je bil tudi sklep o glasilu „Zaveze“ prenegljen in bi se po nasvetu g. Praprotnika (Štajersko) imel odložiti na prihodnje letno zborovanje.

Učitelj Strelec naglaša, kako izvrstne so knjige, katere izdaje družba sv. Cirila in Metoda za šolsko mladino. Želeti bi bilo, da kjer je gradiva užé baje za daljnih pet zvezkov dovolj, da bi ne gnili doslej izdani zvezki po omarah, nego bi se hitro razpečali mej ljudstvo. Potom poverjenikov bi se knjižice ložje in hitreje razpečale. Nasvétuje torej, naj bi se odbor „Zaveze“ obrnil o tej zadevi na družbo sv. Cirila in Metoda. — Obveljá.

S tem je dnevni red zborovanja končan, na kar podpredsednik g. Razinger z živio- in slavaklici na presvetlega cesarja sklene zborovanje, učitelji pa zapojó stojé cesarsko pesen. Podpredsednik naznani, da bode naprosil vis. c. kr. deželno predsedništvo, da ta znak udanosti blagovoli naznaniti na najvišjem mestu.

Po zborovanji bil je banket v čitalnični restaravciji, kjer se je napivalo presvetlemu cesarju, Slovenskemu učiteljskemu društvu, „Zavezi“ in nje prospehu itd. — Potem so učitelji od 4. do 7. ure si ugledali zbirke „Rudolfinuma“, o katerih bogastvu in izrednosti bili so presenečeni. — Ob koncu zborovanja naznanil je podpredsednik, da izvoljeni predsednik „Zaveze“, g. Stegnar, zaradi bolezni predsedništva ne more prevzeti. „Zavezo“ bode do prihodnjega občnega zbora vodil podpredsednik g. Razinger.

D o p i s i.

Z Dunaja. Iz krepkega govora državnega poslanca profesorja Šukljeja v državnem zborn dné 26. marca 1889. l. (Konec.)

Gospoda moja, ugovarjali mi bodete. Zato imamo šolske nadzorne organe, šolska oblastva! Dà, res je, so krajni, okrajni in deželni šolski nadzorniki, ki pač dobro opravljajo službo svojo!

Učitelju Grebencu zdi se sposobnostna izkušnja odveč, kajti ako je učitelj dostal prvo izkušnjo, je gotovo sposoben.

Učitelj Praprotnik (Štajer.) naglaša, da morajo učitelji sami skrbeti za ugled, torej marljivo delati in učiti se. Proti temu, da bi se opustila preizkušnja zmožnosti, mora se on določno izjaviti, kajti ravno omika pri učitelji mnogo stori, da ga tudi nasprotniki časté.

Učitelj Burnik meni, da naj bi se pokojnina štela od onega časa, ko učitelj v službo stopi in ne dvomi, da se bode vsak učitelj požuril, da napravi izkušnjo užé zaradi starrinske doklade.

Učitelj Letner misli, naj bi se določilo, da se mora napraviti izkušnja v dveh letih, kolikor let pozneje jo kdo napravi, toliko let naj izgubi.

Učitelj Gradišnik pravi, da je gotovo vsak učitelj za to brižen, da napravi preizkušnjo, a marsikaj pride vmes, da je v dveh letih napraviti ne more, tako vojaška dolžnost in drugo. — Pri glasovanji vzprejme se nasvèt poročevalca g. Gabrščeka, da bi se pokojnina imela določiti po 35letnem službovanji.

Poročevalec g. Gabršček potem nasvétuje, naj bi se preskrbovanje učiteljskih žen in sirot boljše uredilo, da bi isti ne bili takorekoč na milost in nemilost ljudem. Po 10letnem službovanji naj bi dobili vdove in njih deca ali pa sirote vsaj 150 gld., po 20 letih 300 gld. in po 35 letih polovico zadnje plače učiteljeve.

Gospod Žumer opomni, da določitev v tej zadevi spada v deželno zakonodajstvo. — Potem se vzprejme nasvèt poročevalca.

Nasvétuje se potem še, da naj se vpeljejo zopet dvemesečne počitnice, na predlog učitelja Kende pa, da se uvedó zopet stara spričala, kar se vzprejme.

Učitelj Ribnibar misli, naj bi se izvoljenemu odboru ne naložilo precej prvi hip preveč dela, čemur g. Žumer pritrjuje ter opaža, da je bil tudi sklep o glasilu „Zaveze“ prenegljen in bi se po nasvétu g. Praprotnika (Štajersko) imel odložiti na prihodnje letno zborovanje.

Učitelj Strelec naglaša, kako izvrstne so knjige, katere izdaje družba sv. Cirila in Metoda za šolsko mladino. Želeti bi bilo, da kjer je gradiva užé baje za daljnih pet zvezkov dovolj, da bi ne gnili doslej izdani zvezki po omarah, nego bi se hitro razpečali mej ljudstvo. Potom poverjenikov bi se knjižice ložje in hitreje razpečale. Nasvétuje torej, naj bi se odbor „Zaveze“ obrnil o tej zadevi na družbo sv. Cirila in Metoda. — Obveljá.

S tem je dnevni red zborovanja končan, na kar podpredsednik g. Razinger z živio- in slavaklici na presvetlega cesarja sklene zborovanje, učitelji pa zapojó stojé cesarsko pesen. Podpredsednik naznani, da bode naprosil vis. c. kr. deželno predsedništvo, da ta znak udanosti blagovoli naznaniti na najvišjem mestu.

Po zborovanji bil je banket v čitalnični restaravciji, kjer se je napivalo presvetlemu cesarju, Slovenskemu učiteljskemu društvu, „Zavezi“ in nje prospehu itd. — Potem so učitelji od 4. do 7. ure si ugledali zbirke „Rudolfinuma“, o katerih bogastvu in izrednosti bili so presenečeni. — Ob koncu zborovanja naznanil je podpredsednik, da izvoljeni predsednik „Zaveze“, g. Stegnar, zaradi bolezni predsedništva ne more prevzeti. „Zavezo“ bode do prihodnjega občnega zbora vodil podpredsednik g. Razinger.

D o p i s i.

Z Dunaja. Iz krepkega govora državnega poslanca profesorja Šukljeja v državnem zborn dné 26. marca 1889. l. (Konec.)

Gospoda moja, ugovarjali mi bodete. Zato imamo šolske nadzorne organe, šolska oblastva! Dà, res je, so krajni, okrajni in deželni šolski nadzorniki, ki pač dobro opravljajo službo svojo!

Kako je pa stvar v praksi? V največ slučajih je krajni šolski nadzornik prava ničla, masculus pictus. Deželni šolski nadzornik svete čase jedenkrat ogleda dotično šolo. Zavezan je to storiti v treh letih.

Prava duša v šolskem nadzorstvu je okrajni šolski nadzornik, kje pa imamo jamstvo, da ta ne hodi ravno iste poti, kakor učitelj, katerega bi moral po mojem mnenju pozvati na odgovor? Znano mi je o tem mnogo žalostnih vzgledov — opomnim izrečno, da ne iz moje domovine, temveč iz Dolenje Avstrije, — o katerih nečem govoriti, ker se načelno izogibam osebnostim, preveč vzgledov, da bi si mogel misliti, da zakonitega urejenja ni treba.

Nazadnje je reforma še v tretjem oziru potrebna, namreč v narodnem oziru. Kdo odločuje danes o naučnem jeziku v ljudski šoli?

Treba je res užé biti precej spreten v zakonih, da bi odgovoril na to vprašanje. Sevéda, kdor je več v zakonih, temu je stvar jasna. § 6. državnega šolskega zakona v zvezi s členom 19. osnovnih državnih zakonov daje potrebno navodilo. Pa vzlic temu, gospoda moja, se mnogi deželni šolski svéti, na primer štajerski, koroški, isterski itd. proklete malo brigajo za te določbe.

Zatorej trdim, da nov ljudsko-šolski zakon, s katerim se hoče reformovati šola, bode moral imeti jasno in točno določbo, s katero se bode zagotovila pravica materinščine, pred vsem materinščina proglasila za naučni jezik, da o tem ne bode nobene dvojbe. (Pritrjevanje na desnici.) Naglašam, da Slovenci ne bodemo nikakor pritrjili nobenemu takemu zakonu, če se ne bode z njim zadovoljilo tej našej opravičeni zahtevi. (Prav res! na desnici.) Gospod poslanec Dumreicher sévéda se tukaj z mano ne bode ujemal. Tudi on je govoril o Koroškej.

Navadno je gospod poslanec Ghon, ki nas blagovoljno pouči, če malo pogledamo na Koroško. Gospod poslanec Ghon je meni jako ljub tovariš, le o koroških zadevah je težko govoriti z njim. (Veselost na desnici.) Pa odpustil mi bode, če tudi jako čislam osobo njegovo, vendar ga ne morem zmatrati za avtoriteto v šolskih zadevah. Drugače je s poslancem baronom Dumreicherjem, z možem, ki veljá v njegovih krogih za avtoriteto v šolskih vprašanjih, po mojem notranjem prepričanju prav po krivici, kateri z neko samozavestjo posega v naučno debato, o katerim mislijo nekateri ljudje, da ga bodo videli na ministerski klopi kot zastopnika šolstva, če nas kedaj Bog blagoslovi z vlado Chlumecki-Plenerjevo. (Klici na desnici: Oho!) Takega poslanca, katerega beseda mnogo več veljá, moram vendar vprašati, če pozná knjižico, katerej je naslov: «Gesetze und Verordnungen, betreffend die allgemeinen Volksschulen in Kärnten». Iz te se lahko takoj prepriča, da na koroških ljudskih šolah slovenščina niti učni predmet ni. (Čujte, čujte! na desnici.)

Tù imate učni načrt; vsi predmeti, od veronauka do telovadbe in ženskih ročnih del so navedeni; nikjer pa ne najdete zaznamovane «slovenščine», o pouku v materinščini ni nikjer govora (Čujte! Čujte! na desnici), in le tako mimogrede je omenjeno pri «nemškem učnem jeziku» sledeče (cita): «Za utrakvistične šole v prvem letu jezikovni in nadzorni nauk ozirajoč se na predmete, ki so otroku v bližini, v slovenščini in pri drugem oddelku se slovenščina v šolah, ki so se na Koroškem osnovala za slovenske otroke in katere pohaja slovenska mladina, slovenščina le toliko uči, kolikor je treba, da se polagoma omogoči pouk v nemščini.

Vprašam gospoda barona Dumreicherja, če za njega ni načelnih prav, če ima toliko poguma, da zagovarja sedanje koroške šolske razmere, ali sta popolnoma pozabljena državni šolski zakon in naš šolski in učni red? Če mu užé za narod vez ni, bi se vsaj še usmilil njegove toli proslavljene nove šole. Tù sta le dve alternativni, izbirati imate le mej dvema stvarima; ali je slovenska mladina na Koroškem toli nadarjena in toliko prekaša nemško, da more vzlic težavam izvirajočim iz neznanja učnega jezika doseči učni smoter, in jaz jedva morem verjeti, da bi vi to absolutno in daleč sezajočo prednost priznali mladini naši, ali je pa drugo, učni smoter se ne doseže, šola ne zadošča temu, čemur bi morala in kar smo opravičeni zahtevati od nje.

Pa čemu bi se prepiral s poslancem Celovške trgovske zbornice? Ko sem slišal konec govora njegovega, sem se nekaj domislil. Marsikomu se je zgodilo, da je pri proučevanju tega ali onega pisatelja, kako mesto nanj napravilo poseben vtis, posebno se mu vtisnilo v spomin, večkrat pokazalo posebno smer, — dalo kako posebno spodbudo za več let. Tako se je zgodilo meni, ko sem bil še vseučiliščnik, z neprecenljivim zgodovinskim virom starega Widekinda Corveiskega. Tam najdete mesto, ki ni označilno le za deseto stoletje, v katerem je mož živel in katerega zgodovino je pisal, temuč tudi za nasprotja, ki še dandanes ločijo nas Slovane in častito opozicijo, Widekind Corveiski podaje nasprotje tako-le (cita):

«Transeunt sane dies plurimi, his (i. e. Saxodnibus) pro gloria et pro magna latagu imperio, illis (i. e. Sclavoninis) pro libertate ae ultima servitute varie certantibus».

Vzemite govoru gospoda Dumreicherja njega oratorično primes, pridete do sklepa, da se Wiedekindove ideje vlečejo skozi ves njegov govor.

Ne more si Avstrije drugače misliti, kakor nemško, in sicer nemško gospodstvo, gospodstvo stranke njegove; prednjo pa ponižno uklonjene nemške konservativne soplemenike, pod nogami stranke njegove premagane, pokorjene nenemske narodnosti.

V to nikdar ne bomo privolili, vedno se bomo proti temu borili, ravno tako pa tudi nismo za to, da bi Avstrija dobila slovansko lice, ne mislimo si Avstrije ne nemške ne slovanske, in mislimo, da je država naša velika dovolj, da zadosti svojim lastnim potrebam, da sledi lastnim nagibom, da tira avstrijsko politiko v najboljšem pomenu besede. (Dobro! na desnici.) V tem zmislu je ljudska šola važni instrumentum regni. Jaz želim, da se šolska reforma, ki se je napovedala jasno tudi z vladne klopi, res izvrši, da se šola takó prestroji, da bode mogla dajati državi vrle državljane, da bode varovala vero nasih pradedov, poleg tega pa branila naše jezike in našo narodnost in v tem smislu sklepam. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici. — Govorniku od več stranij častitajo.)

Iz Kopra. G. Ivan Markelj, profesor na izobraževališči za učitelje v Kopru, imenovan je c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom za Koperski okraj.

Iz Krškega. G. Tomo Romih, učitelj na tukajšnji meščanski šoli, bil je v 18. dan preteč. m. na vseučilišči v Gradci promoviran doktorjem medroslovja. Čestitamo!

S Krasa v 18. dan maja 1889. l. Dandanes se zbirajo v svojih sferah razni elementi, da krepijo svojo utelesitev, da v dóbi časa zavzemajo častna mesta, ki jim pristojajo po božjem in svetnem pravu. V ta namen zborovali so vrli národní učitelji iz slovenskih pokrajin v središči Slovenije — v beli Ljubljani, posvétovaje in navduševaje za svoj vzvišeni poklic. Zborovanja so hvalevredna, ako ne zgrešé pota prave humanitete. Čudno! da je prvo zborovanje «Zaveze» obrodilo «Učit. Tovarisa» brez odloga v smrt. Na takovi način se ne pospešuje slovenska literatura. List, ki užé XXIX. leto poučuje in blaži, naj bi se zdaj umaknil drugemu listu. Prav bi bilo, da živita oba lista ter svoje verne poučujeta, navdušujeta in blažita. Slovenskemu učiteljstvu bodi v dolžnost, svoja lista podpirati duševno in materijelno, kajti, ako izdajamo evenk v podporo raznim političnim in drugim listom, a svoje opuščamo, osvedočimo, da ne častimo svojega ugleda ter postanemo podloga tujčevi peti.

Tukajšnje učiteljsko društvo zborovalo je v Sezani v 2. dan maja t. l. Glavno zborovanje je bilo živahno, a slabo obiskovano, ker izmed 40 učiteljskih močí došlo je k glavnemu zboru le petnajst. — To menda spričuje o naši neslogi, avktoriteti l. dr., kajti, ako nisi «Busenfreund» se tvoj predlog prezre in s kritiko pobije. Tako je neki učitelj ovega dné navel, da je zapisnik zadnjega zborovanja, ki je bil ta dan verifikovan, nepopoln, ker ni obsegal temeljnih ugovorov. (Glej dopis s Krasa v «Popotniku» št. 9.) Slišal sem mnogo zapisnikov, ki so obsegali né le predloge, nego tudi utemeljne popravke, akopram ni bil prisoten «stenograf». Da utemeljim svojo izjavo, navedem naslednja predloga predzadnjega zborovanja: «G. S. Ko učitelj pohaja šolski vrt, izusti tudi lahko, kar bi ne smel ziniti v šoli». G. B. Odpoved našemu društvu g. J. L. se radostno vzprejme. — Ta predloga sta bila, kakor je razvidno v zborovanjskem verificiranem zapisniku soglasno vzprejeta, in prezrl se je ugovor učitelja, ki je prvemu predlogu dostavljal: «Kar učitelj ne sme v šoli izustiti, ne sme tudi potoma v šolski vrt». Naj se predlog popravi: «Česar ne more učitelj v šoli predavati, nudi mu priložnost potoma — poučevati». Drugemu predlogu se je ugovarjalo: «Odpoved društvu g. J. L. se ne sme radostno vzprejeti, nego obžalovaje». Ako se radostno vzprejme odpoved društvenikov, kje je sloga? ako se radostno iz društvene liste zbrise učitelja — literata, kaj se bode vršilo s pritlikovcem!? Take temeljne ugovore, popravke je našemu društvu nepotrebno zapisovati v zapisnik, kakor tudi postavljati na tehnico glasovanja, mislé: «Le Schwamm darüber».

Iz Ljubljane. Iz «Zaveze slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani». Odbor je po sklepu prvega zborovanja pisal slavnemu odboru «družbe sv. Mohorja v Celovcu» tako-le:

V prvem glavnem zborovanji «Zaveze» slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani, dné 23. aprila t. l., poudarjalo se je splošno, kako velike zasluge ima slavna «družba sv. Mohorja» na razvoj národne omike. Da bode možno vzajemno delovati pri vzgoji in omiki milega nam slovenskega národa, vzprejel je zbor soglasno sledeči predlog: «Slavna družba sv. Mohorja naj pospešuje po svojih spisih vzajemno delovanje šole z domom ter naj v istih (spisih) vse opusti, karkoli bi utegnilo škodovati ugledu učiteljskega stanú». Izvršujoča ta zborov sklep, prosiva, da se

slavni odbor «družbe sv. Mohorja» blagovoljno ozira na ta predlog. — Priporočata se v imenu odbora «Zaveze» slovenskih učiteljskih društev.

V Ljubljani, dné 13. maja 1889. l.

Slavnemu osrednjemu odboru «družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani» pisal je odbor «Zaveze» tako-le: Pri prvem glavnem zborovanji «Zaveze» slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani, dné 23. aprila t. l. vzprejel se je sledeči predlog gospoda Ivana Strelec-a, podučitelja na Ptujski okoljski šoli (Štajersko) o reorganizaciji knjižnice sv. Cirila in Metoda: «Družba naj pošilja primerno število izvodov podružnicam. Podružnice naj si izvolijo zunaj svojega sedeža zaupne može poverjenike, kateri jim pomorejo. Poverjenikom in podružnicam naj se dajo v roke nekake nabiralne pole, na katere nabirajo naročnike. Te pole glasé se lahko na deset ali dvajset zvezkov. Kdor kupi od poverjenika jeden zvezek, tega zapiše si poverjenik kot naročnika za prihodnji zvezek in poroča družbi potom podružnice, koliko ima naročnikov, oziroma, koliko izvodov upa si spraviti med ljudi. Šolska vodstva naj pa skrbijo, da napravi vsaki krajni šolski svèt neki fond za šolske knjižnice, od katerega fonda se kupi vsaj pet izvodov vsakega zvezka te knjižnice. Izvršujoč zborov sklep, obračata se v imenu odbora «Zaveze slovenskih učiteljskih društev» na slavni odbor sv. Cirila in Metoda», da naj po možnosti blagovoljno ustreza tej prošnji. Priporočava se v imenu odbora «Zaveze slovenskih učiteljskih društev».

V Ljubljani, dné 13. maja 1889. l.

A. Razinger,
predsednikov namestnik.

Josip Maier,
tajnik.

— V seji direktorija «Zaveze» dné 6. maja t. l. sklepalo se je o vzprejetih predlogih v zborovanji «Zaveze». Vsi predlogi odposlali so se užé na dotična slavna društva, razun predlogov gospoda Gabrščeka.

Ker je ta zadeva posebno važna in ker so se ti predlogi pri glavnem zborovanji morda še premalo temeljito razpravljali, pa tudi ker jih je bilo večina «en bloc» vzprejetih, pošiljajo se vsi ti predlogi slavnim odborom slov. učiteljskih društev s prošnjo, da se o njih razgovarja. Potem prosimo, da nam v tej zadevi svoje mnénje naznanite. Kadar se skliče seja upravnega odbora, imel bode ta prilika, da na ta način mnénje več učiteljskih društev oziroma častitih odbornikov upravnega odbora pri konečnem ukrepu teh predlogov uvažuje. Ti predlogi pa so:

1. Osnovnošolski zakon naj skrbi za večji ugled učiteljskega stanú, da bode potem tudi šola krepkeje delovala na polji vzgoje in pouka. To se pa zgodi:

a) Ako užé osnovnošolski zakon ne izreče le načela, da naj bodo učiteljski dohodki toliki, da učitelj stanu dostojno preživlja sebe in družino; ampak da tudi natančno določi minimum učiteljske plače, izpod katere ne smejo segati najmanjše učiteljske plače v nobeni pokrajini cislitivski. Ta minimum je po korenitih študijah sicijologov užé določen ter znaša 500 gld.

b) Ako zakon zagotovi večjo nezavisnost učiteljskega osobja, dá učiteljstvu ime in položenje državnih uradnikov ter omogoči boljši uspeh učiteljskega delovanja s tem, da bodo krajni šolski predsedniki pod kaznijo zavezani vršiti svojo dolžnost.

2. V zakonu naj se izreče za vse cislitivske pokrajine načelo, da se učitelji upokojujejo in njim odmerja pokojnina po službenih letih in ne po osminah.

3. Službena dóba za poplno pokojnino trajaj 35 let.

4. Za vdove naj bi znašala pokojnina: Do 10 službenih let učitelja 150 gld., do 15 let 200 gld., do 20 let 250 gld., do 25 let 300 gld., od 25 – 35 polovico zadnje učiteljeve plače. Ako število otrok znaša 5 glav še primerno odgojnino. Ako tudi mati več ne živi, dobé otroci to, kar bi dobila mati — vdova.

5. Osnovnošolski zakon naj ustanovi tudi zakonite norme pri pomikanji v višje plačilne razrede in pri oddajanji učiteljskih služeb. Norma pri pomikanji v višje plačilne razrede: a) Jedino le službena leta. Izjeme: 1. Ako je razmerje med službenim časom le malenkostno, a kvalifikacija usposobljenja različna. 2. Ako se je kakemu učitelju po zakonito izvršeni disciplinarni preiskavi v kazen določilo, da mu je za določeno število let pravica do pomikanja v višje plačilne razrede odvzeta. Norme pri oddajanji učiteljskih služeb: 1. Službena leta. 2. Pri enakomernem službovanji dveh prosilcev določuje: a) Službovanje na isti šoli v višji kvalifikaciji. b) Kvalifikacija usposobljenja. 3. Pri manjšem razločku službenega časa odločuje kvalifikacija usposobljenja.

6. Ponoviti znano peticijo za dvomesečne počitnice.

— Vabilo na XXIV. redni veliki zbor «Matice Slovenske» v sredo dné 5. junija 1889. l. ob 4. uri popoldne v mestni dvorani.

Vrsta razpravam: 1. Predsednikov ogovor. 2. Račun o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi od 1. jan. do 31. dec. 1888. l.*) 3. Volitev treh računskih presojevalcev (§. 9. a. dr. pravil.) 4. Proračun za l. 1890. 5. Letno poročilo o odborovem delovanju v dobi od 1. aprila 1888. do 31. maja 1889. l. 6. Dopolnilna volitev društvenih odbornikov. Vsled smrti, odpovedi in po §. 12. dr. pravil imajo letos izstopiti iz odbora gg.: † Cigale Matej, Grasselli Peter, Praprotnik Andrej, † Raič Anton, Stegnar Feliks, Svetec Luka, Šuman Josip, Vavrú Ivan, Vodusek Matej in Zupančič Anton. V odboru pa še ostanejo gg.: Bartel Anton, dr. Dolencec Hinko, Flis Ivan, dr. Gregorčič Anton, Gregorčič Simon, Hubad Franc, dr. Jarc Anton, Kermavner Valentin, Kersnik Janko, Krzič Anton, dr. Lampè Franc, Levec Franc, Majeiger Ivan, Marn Josip, Pleteršnik Maks, dr. Poklukar Josip, dr. Požar Lovro, Robič Luka, Senekovič Andrej, dr. Sket Jakob, Šubič Ivan, Šuklje Franc, dr. Šust Ivan, dr. Tavčar Ivan, Tomšič Ivan, Vilhar Ivan, Wiesenthaler Franc, Zupančič Vilibald, dr. Zupanec Jernej in Zlogar Mihael. Vsaj 16 odbornikov mora po §. 12. dr. pravil navadno bivati v Ljubljani. Istopivšči smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi odbornikov in istotako pri volitvi treh računskih presojevalcev (3. točka) se vstevajo tudi volilni listki takih društvnikov, ki sicer niso mogli priti sami k zboru, ki so pa vender volilne listke poslali odboru s lastnoročnim podpisom tako, da ni suma zaradi kake prevare. 7. Posamezni predlogi in nasveti.**)

V Ljubljani dne 8. maja 1889. l.

Predsednik:
Josip Marn.

Blagajnik:
Luka Robič.

*) Računski zaključki so gg. društvnikom v društveni pisarni na ogled in jim bodo pri velikem zboru tiskani na razpolaganje.

***) Kdor želi v zmislu §. 4. lit. a. dr. pravil staviti kak nasvèt, mora ga po §. 2. lit. a. opr. r. predložiti odboru in storiti vsaj do 31. maja 1889. l., ako hoče, da pride v velikem zboru v razgovor.

— Zrelostni izpiti na tukajšnjih izobraževališčih za učitelje in učiteljice začénjajo se pismeno v 3. dan junija, ustno pa v 1. dan julija t. l.

— † Ivan Hozhewar, c. kr. vladni svetnik in poročevalec o admin. in ekon. stvarih v c. kr. deželnem šolskem svetu, je v 24. dan maja t. l. prejemši sveta svetstva za umirajoče po kratki bolezni nagloma umrl. Pokojnik je bil izvrsten kot uradnik in kot človek, izvrsten tudi kot narodnjak. V šolskih zadevah je bil mnogoizkušen, pravi veščak in zelo vesten poročevalec užé od l. 1870. Bil je obče priljubljen in spoštovan. Z njim je ljudsko učiteljstvo na Kranjskem izgubilo velikega prijatelja in zavétnika. Slava bodi njegovemu spominu!

Premene pri učiteljstvu.

G. Dragotin Bernard, nadučitelj v Boh. Bistrici, je dobil nadučiteljsko službo na Jese-nicah (na Gorenjskem). — G. Josp Medič, nadučitelj v Kranjski Gori, pride za nadučitelja v Boh. Bistrico. — Gspdc. Janja Miklavčič, učiteljica v Boh. Bistrici, pride v Šent-Vid nad Ljubljano. — Gspdc. Ivana Praprotnik, učiteljica na IV. uč. mestu v Postojini, postala je prva učiteljica ravno tu na dekliški šoli. Na III. uč. mesto na dekliški šoli v Postojino pride gspdc. Karolina Perušek, učiteljica v Senožečah. — Gspdc. Aleksandrina Adamič, učiteljica v Zireh, je dobila IV. uč. mesto v Šmartinem pri Litiji. — G. Anton Simončič, zač. učitelj v Vrbovem, je stalno nastavljen. — G. Janez Barle, nadučitelj v Podzemelji, pride v Šent-Mihel pri Novem Mestu. — G. J. Razpotnik, zač. učitelj v Velikem Gabru, je prišel zač. v Kotič. — G. Jan. Treven, učitelj na Blokah in Lovro Arko, učitelj v pokoji v Sodražici, sta umrla.*) N. v. p.!

*) Več o teh vrlih pokojnikih vprihodnjič.

Uredn.

Darilo za birmance.

Vse p. n. g. g. naročnike uljudno opozarjamo na priloženo naročbo **Vijolic**, pesmi za mladino, katere je zložila gospa Lujiza Pesjakova ter ob enem prosimo, da bi blagovolili jih tudi g. g. sotovarišem in sotovarišicam priporočiti.

J. R. Milic-eva tiskarna.

Odgovorni urednik **Andrej Praprotnik.**

Tiska in zalaga **J. R. Miliceva tiskarna.**

Vrsta razpravam: 1. Predsednikov ogovor. 2. Račun o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi od 1. jan. do 31. dec. 1888. l.*) 3. Volitev treh računskih presojevalcev (§. 9. a. dr. pravil.) 4. Proračun za l. 1890. 5. Letno poročilo o odborovem delovanju v dobi od 1. aprila 1888. do 31. maja 1889. l. 6. Dopolnilna volitev društvenih odbornikov. Vsiel smrti, odpovedi in po §. 12. dr. pravil imajo letos izstopiti iz odbora gg.: † Cigale Matej, Grasselli Peter, Praprotnik Andrej, † Raič Anton, Stegnar Feliks, Svetec Luka, Šuman Josip, Vavrú Ivan, Vodusek Matej in Zupančič Anton. V odboru pa še ostanejo gg.: Bartel Anton, dr. Doleneec Hinko, Flis Ivan, dr. Gregorčič Anton, Gregorčič Simon, Hubad Franc, dr. Jarc Anton, Kermavner Valentin, Kersnik Janko, Krzič Anton, dr. Lampè Franc, Levec Franc, Majeiger Ivan, Marn Josip, Pleteršnik Maks, dr. Poklukar Josip, dr. Požar Lovro, Robič Luka, Senekovič Andrej, dr. Sket Jakob, Šubič Ivan, Šuklje Franc, dr. Šust Ivan, dr. Tavčar Ivan, Tomšič Ivan, Vilhar Ivan, Wiesenthaler Franc, Zupančič Vilibald, dr. Zupanec Jernej in Zlogar Mihael. Vsaj 16 odbornikov mora po §. 12. dr. pravil navadno bivati v Ljubljani. Istopivšči smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi odbornikov in istotako pri volitvi treh računskih presojevalcev (3. točka) se vstevajo tudi volilni listki takih društvenikov, ki sicer niso mogli priti sami k zboru, ki so pa vender volilne listke poslali odboru s lastnoročnim podpisom tako, da ni suma zaradi kake prevare. 7. Posamezni predlogi in nasveti.**)

V Ljubljani dne 8. maja 1889. l.

Predsednik:
Josip Marn.

Blagajnik:
Luka Robič.

*) Računski zaključki so gg. društvenikom v društveni pisarni na ogled in jim bodo pri velikem zboru tiskani na razpolaganje.

**) Kdor želi v zmislu §. 4. lit. a. dr. pravil staviti kak nasvèt, mora ga po §. 2. lit. a. opr. r. predložiti odboru in storiti vsaj do 31. maja 1889. l., ako hoče, da pride v velikem zboru v razgovor.

— Zrelostni izpiti na tukajšnjih izobraževališčih za učitelje in učiteljice začénjajo se pismeno v 3. dan junija, ustno pa v 1. dan julija t. l.

— † Ivan Hozhewar, c. kr. vladni svetnik in poročevalec o admin. in ekon. stvarih v c. kr. deželnem šolskem svetu, je v 24. dan maja t. l. prejemši sveta svetstva za umirajoče po kratki bolezni nagloma umrl. Pokojnik je bil izvrsten kot uradnik in kot človek, izvrsten tudi kot narodnjak. V šolskih zadevah je bil mnogoizkušen, pravi veščak in zelo vesten poročevalec užé od l. 1870. Bil je obče priljubljen in spoštovan. Z njim je ljudsko učiteljstvo na Kranjskem izgubilo velikega prijatelja in zavétnika. Slava bodi njegovemu spominu!

Premene pri učiteljstvu.

G. Dragotin Bernard, nadučitelj v Boh. Bistrici, je dobil nadučiteljsko službo na Jese-nicah (na Gorenjskem). — G. Josp Medič, nadučitelj v Kranjski Gori, pride za nadučitelja v Boh. Bistrico. — Gspdc. Janja Miklavčič, učiteljica v Boh. Bistrici, pride v Šent-Vid nad Ljubljano. — Gspdc. Ivana Praprotnik, učiteljica na IV. uč. mestu v Postojini, postala je prva učiteljica ravno tu na dekliški šoli. Na III. uč. mesto na dekliški šoli v Postojino pride gspdc. Karolina Perušek, učiteljica v Senožečah. — Gspdc. Aleksandrina Adamič, učiteljica v Zireh, je dobila IV. uč. mesto v Šmartinem pri Litiji. — G. Anton Simončič, zač. učitelj v Vrbovem, je stalno nastavljen. — G. Janez Barlè, nadučitelj v Podzemelji, pride v Šent-Mihel pri Novem Mestu. — G. J. Razpotnik, zač. učitelj v Velikem Gabru, je prišel zač. v Kotič. — G. Jan. Treven, učitelj na Blokah in Lovro Arko, učitelj v pokoji v Sodražici, sta umrla.*) N. v. p.!

*) Več o teh vrlih pokojnikih v prihodnjih.

Uredn.

Darilo za birmance.

Vse p. n. g. g. naročnike uljudno opozarjamo na priloženo naročbo **Vijolic**, pesmi za mladino, katere je zložila gospa Lujiza Pesjakova ter ob enem prosimo, da bi blagovolili jih tudi g. g. sotovarišem in sotovarišicam priporočiti.

J. R. Milic-eva tiskarna.

Odgovorni urednik **Andrej Praprotnik.**

Tiska in zalaga **J. R. Miliceva tiskarna.**